

Gemengd bedrijf familie Vroege in Dalen

Schaalvergroting van alle tijden

Ondernemen | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Wat begon als een gemengd familiebedrijf van 13 hectare in de Betuwe, is inmiddels uitgegroeid tot een onderneming met 450 koeien en 325 hectare grond in Drenthe. De schaalvergroting vond geleidelijk plaats. "Schaalvergroting is van alle tijden", aldus Aart Vroege.

Aarts zoon Wilco Vroege, Aart en zijn broer Wim (vlnr).

"Schaalvergroting is geen trend van deze tijd, het is van alle tijden. Onze familie heeft zich altijd beziggehouden met het optimaliseren van het bedrijf", vertelt Aart Vroege. Hij is een van de vier zoons die dankzij de visie van zijn vader, boer kon worden. Vroege senior, boer op een gemengd Betuws bedrijf van 13 hectare, koos begin jaren zestig voor een toekomst in Drenthe. Daar zag hij mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling, waardoor eventueel meerdere van zijn vier zoons boer konden worden. Uiteindelijk werden alle vier zoons boer, allemaal op hetzelfde bedrijf, dat tegenwoordig bestaat uit 325 hectare grond, 450 melkkoeien en een loonbedrijf. Inmiddels doet ook de derde generatie Vroege zijn intrede.

Gemengd

Vlak na de Tweede Wereldoorlog woonde de familie Vroege in Herwijnen, in de Betuwe. Ze hadden een bedrijf van 13 hectare, verdeeld over drie dorpen. Het bedrijf omvatte

diverse soorten landbouw: melkvee, akkerbouw, kippen en varkens. Het bedrijf was te klein en vanuit ruilverkaveling Tielerwaard-West was er druk op de grond om alle bedrijven in de regio te vergroten tot een standaardeenheid van 20 hectare. Vroege senior had vier zoons en voor het geval er één of meer ook boer wilden worden, moest hij actie ondernemen. Uit de briefwisselingen met familie in Amerika en Canada was hem duidelijk dat het daar niet beter was dan in Nederland. Daarmee viel emigratie als optie af.

In diezelfde periode werden de eerste bedrijven in de Noordoostpolder uitgegeven. Vroege senior kwam daarvoor niet in aanmerking, maar kreeg wel de tip dat de overheid ook twee bedrijven in Zuidoost-Drenthe uitgifte. Eén daarvan werd hem toegekend. De zware klei werd ingeruild voor veenkoloniale grond: de familie Vroege trok naar Geeserveld. Hier bleven ze van 1960 tot 1966. Het landbouwbedrijf werd er op vrij-

wel dezelfde voet voortgezet als in Herwijnen, maar zonder kippen. In Geeserveld beschikte Vroege senior over 20 hectare grond. Toen bleek dat meerdere zoons interesse hadden boer te worden, besloot hij dat het geen kwaad kon verder uit te breiden. En zo kwam de familie op 'De Bentehoek', een boerderij van destijds 45 hectare. Hier werd afscheid genomen van de varkens. De familie legde zich toe op melkvee en akkerbouw. Toen bleek dat de buurman geen opvolgers had, werd in de loop der tijd ook dat bedrijf overgenomen.

Quotum

Bij de invoering van het melkquotum in 1984, stelde de familie zich terughoudend op. "We dachten dat het wel zou overwaaien. We kochten wel grond bij, maar geen quotum." Daarvan hebben de ondernemers achteraf wel spijt. "Als we het mochten overdoen, hadden we van meet af aan meer in quotum geïnvesteerd." Banken adviseer-

Mestscheiding

In de ligboxen op het bedrijf van de familie Vroege wordt de dikke, droge fractie van de mest gestrooid. "Een ideale boxvulling en lekker zacht voor de koeien", aldus Wilco Vroege. Wel moet de boxvulling regelmatig worden aangevuld en vlakgemaakt.

Mestscheiding gebeurt op het bedrijf zelf. Daarvoor is gekozen omdat de prijs van stro – voorheen de boxvulling – opliep en een mestrobot op de roostervloer moeilijker uit de voeten kan met stro. De familie Vroege verwacht volgend jaar ongeveer een kwart van de mest af te zetten via boer-boer-transport in de buurt. De overige mest kunnen ze op eigen grond kwijt. Doel is uiteindelijk alle mest op eigen grond aan te wenden.

den destijds 'Grond verkopen, quotum kopen'. Die stelling onderschrijven ze niet. "Onze grondaankopen zijn een goede investering."

Voor de familie Vroege was de quotum-invoering reden om zich meer toe te leggen op vleesvee. Ze kruisten met het Piemontese ras. Alle kalveren werden aangehouden en de stieren afgemest. "Tot 2000 beurden we meer van de slager dan voor de melk", vertelt Wilco, zoon van Aart.

In het jaar 2000 telde het bedrijf in totaal 1000 dieren. Het quotum bedroeg 800.000 kilogram melk. Vanaf toen maakte de familie plannen voor een nieuwe stal om weer meer koeien te gaan melken. Dit resulteerde in 2007 in een nieuwe stal met een capaciteit voor 550 melkkoeien, voorzien van een 50-stands Westfalia-melkcarrousel (buitenmelker).

Omdat het ontbrak aan financiële middelen, werd vee aangekocht in het goedkope segment. "Daar zaten zowel goede als minder goede koeien tussen, en ze waren van allerlei rassen en kleuren", vertelt Wim, broer van Aart. Naar de afstamming werd niet gekeken, wel naar de gezondheid en vrucht- >>

De verschillende boxen voor voer, waaronder soja. De meest rechtse box is voor de droge mest die wordt gebruikt als boxvulling.

>>> Schaalvergroting van alle tijden

baarheid. "Ons doel is doorgroeien naar die 550 koeien om de stal vol te krijgen in 2015. We selecteren van onderaf om de veestapel te optimaliseren." Ondertussen wordt de vleesveetak afgebouwd. De koeien die met hun productie onder aan de lijst staan, worden geïnsemineerd met Belgische Blauwe. De stiertjes worden nog aangehouden om af te mesten.

In de loop der jaren is het melkquotum uitgebreid. Dat bedraagt nu 3,6 miljoen kg melk. Met drie man melken ze ruim 400 koeien in twee uur tijd, inclusief starten en schoonmaken. Het stalgemiddelde ligt rond de 9400 liter bij krap 4 procent vet en een celgetal rond 180.000 punten.

Taakverdeling

Alle vier de zoons zijn tot op de dag van vandaag actief in de onderneming. Inmiddels werken ook twee jongens van de volgende generatie mee. Door de jaren heen is er een soort natuurlijke taakverdeling in het bedrijf gegroeid. "Ieder doet wat hij leuk vindt", zegt Aart. Zo heeft Leen, de een na jongste van de

vier, meer interesse in techniek. Hij houdt van goede machines. Onderhoud en reparatie zijn bij hem in goede handen. Door ook werkzaamheden bij burens te verrichten, is die interesse geleidelijk uitgroeid tot een loonbedrijf met vijf medewerkers. Maar ze hebben niet de intentie om deze tak verder te laten groeien. Alle drie bedrijven worden als één bedrijf gerund. "Het voordeel is dat we zo geen rekeningen van loonwerkers krijgen", grapt Wilco.

Ontwikkeling

Achteraf gezien is de familie Vroege blij dat ze in Drenthe terecht zijn gekomen. "In de Noordoostpolder was het moeilijker geworden uit te breiden. Bovendien is de grond er duurder." In Zuidoost-Drenthe variëren de grondprijzen van 30.000 tot 50.000 euro per hectare. In dit veenkoloniale gebied hebben zich de laatste jaren steeds meer bedrijven uit andere delen van het land gevestigd. Hoewel het een regio is met zowel akkerbouw als veehouderij, worden de meeste vrijkomende akkerbouwbedrijven gekocht

door veehouders uit de buurt of elders uit het land, vooral uit Overijssel en de Achterhoek.

Hoe de bedrijfsontwikkeling voor henzelf verder gaat nadat het quotum wegvalt, is nog niet duidelijk. De focus van het bedrijf ligt meer op de ontwikkeling in de melkveehouderij dan in de akkerbouw. De familie Vroege verwacht wel verder uit te breiden in grond. De laatste jaren zitten ze gemiddeld op een uitbreiding van 20 hectare per jaar. Op dit moment boeren ze op ongeveer 325 hectare. Het bouwplan bestaat uit 70 ha suikerbieten, 80 ha zetmeelaardappelen, 115 ha gras en 60 ha mais.

Het gemengde bedrijf biedt een brede basis. "Als de graan- of aardappelprijzen dalen, telen we bijvoorbeeld meer mais."

De aandacht is momenteel gericht op optimalisatie. Een volgend project is het asfalteren en coaten van de sleufsilo's. Ze hebben zeven silo's met een capaciteit voor 45 tot 50 hectare mais elk. "De zuren van de mais tasten het beton aan en dat willen we door asfalteren en coaten tegengaan." ♦

De 50-stands melkstal van Westfalia.